

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Chestiuni bisericești.

Chestiunea autonomiei catolice continuă a inspira serioase îngrijiri pentru o parte a poporului nostru. De aproape trei ani de zile, de când s'a început mai cu dinandinsul regularea autonomiei bisericii catolice, din partea Românilor s'au dat mereu semne de protestare împotriva tendinței de-a viri confesiunea greco-catolică română sub același acoperiș cu cea papistașe. Adevărat că fățiș și energic nu s'a protestat de când la conferința din Cluj ținută în lunie 1897, dar' în timpul din urmă n'au rămas înderēt nici episcopii, cari în frunte cu Prea Sf. Sa Metropolitul Mihályi și-au ridicat glasul în conferințele episcopoești.

Cu toate acestea punctul de vedere al bisericii române unite încă n'a fost suficient precizat. Mai ales față de hotărârile comisiei de 27, însărcinată a prezenta proiectul de autonomie pentru congresul general catolic, nu s'a făcut din partea grosului credincioșilor uniți nici o protestare până acum. S'a exprimat însă dorința de-a se ține a un nou congres, la care să participe și laicii, căci o chestie atât de importantă nu poate fi lăsată exclusiv în sarcina și grija clericilor, cari sunt adese-ori tentați a judeca unilateral în chestiune de biserică.

Dela un asemenea congres se poate aștepta mult, ba se poate chiar afirma, că numai printr'insul se va salva autonomia bisericii române unite. Cu simpla intervenție a episcopilor, cu articole prin »Unirea«, »Tribuna« și »Gazeta«, cari toate apără cu multă înflăcărare cauza bisericii unite, nu se va putea crea necesara contrabalansare față de activitatea și influența catolicilor din Bpesta. Ear' presiuni, ca cea

făcută prin amenințarea, că refusându-se autonomia, se va face o trecere în massă la biserica ortodoxă, sunt arme inferioare unei presiuni directe, ce s'ar putea face prin un congres.

Socotim de întâia datorință a eventualului congres, ca, vându-se acum rețelele provenite din tutelatul bisericii catolice, vându-se pericolele naționale provenite din supremația aceleia, să caute a se desface în așa chip, ca pe viitor ori-ce pericol să fie delăturat: să-și asigure o independență totală.

Prin hotărâri, cum s'au luat și la Cluj, hegemonia și independența totală a bisericii unite nu este asigurată. Ne aducem aminte de punctul 3 din concludurile conferinței din 1897, care sună:

„Conferința ține a declara, că postulatele ei nu pot să altereze câtuși de puțin legăturile firești, ce izvoresc din unitatea credinței, cu care biserica românească greco-catolică e unită cu biserica catolică de ritul latin din Ungaria și că aceste postulate nu cuprind nici decum o abdicere, fie chiar tacită dela îndreptățirea asupra fondurilor comune ale bisericii catolice din Ungaria”.

Acest concluduri nici pe departe nu seamănă a independență totală, ci este mai mult un »du-te 'ncolo, vino 'ncoace«, lucru ce poate să știe la Budapesta. Pe calea asta biserica unită nu va putea ajunge la autonomie. Va trebui deci, dacă protestele ridicate sunt serioase și n'au de scop numai justificarea conducătorilor, ca să se abstea delat asemenea »îndreptățiri comune«, provenite din »unitate de credință« și atunci poate se va găsi mai ușor o soluțiune. Rîvna după »fonduri« n'a fost totdeauna o caracteristică a bisericii catolice — române.

Ori-cum ar fi, situația bisericii unite e foarte critică și poate și ceva cam misterioasă...

*

Nu puțină importanță i-se atribuie unui »act rezervat din 1874« publicat și comentat în numărul din 7/19 Oct. a. c. al »Gazetei Transilvaniei« și reprodus de celelalte ziare ale noastre. Actul acesta cuprinde câteva puncte de învoială, un fel de pact făcut la 1874 între nou alesul Metropolit, acum reșosatul Miron și între câțiva fruntași ai congresului. Eată acele puncte:

In general: Susținerea și apărarea cu toată energia, și dezvoltarea succesivă, și aplicarea pururea cu rigoare, în sens liberal, a statutului organic bisericesc.

In special: 1. Apărarea cu toată energia a școalelor confesionale; luptarea pentru a recăștiga cele pierdute și ridicarea de atari școale pe unde nu se află; peste tot: lățirea în toate părțile a instrucțiunii și culturii naționale. 2. Moralizarea și disciplinarea clerului și poporului român în viața noastră națională bisericească și apărarea acestui teren de influințe străine, dănuoase dezvoltării noastre bisericești naționale. 3. Încât pentru multe abuzuri ce s'au înucibat în administrațiunea bisericească și școlară, stăpînire succesivă a acelora, prin mijloacele învățării creștinești. 4. La urmânda alegere de episcop în Arad, precum peste tot, la ori-care asemenea alegere în cadrul autonomiei noastre, evitarea de ori-ce influință spre paralizarea dreptului legal, și de ori-ce dificultăți »șicanătoare« în contra dorinței comune, exprese prin majoritatea celor competenți. 5. Sprijinirea din toate puterile a dorinței și tendinței de reînființare a celor două diecese în Timișoara și Oradea-mare, sau în acea parte în Transilvania. 6. În toate chestiunile naționale-bisericești mai grele și mai importante, consultarea de bărbați de frunte ai partidei și, după toată puțința, ținerea sfaturilor lor în vedere. 7. Susținerea resp. introducerea de relațiuni intime cât mai bune, cu frații conaționali de altă confesiune, resp. cu Capii lor bisericești spre scopul apărării intereselor noastre comune.

Această învoială, aceste obligăminte luate de reșosatul Miron față de mai mulți fruntași în frunte cu dl Babeș, nefiind ele necunoscute, căci au mai fost publicate în două rânduri fără ca să fie desmințite, nu înțelegem ce rost

avea să se publice din nou. Nu înțelegem mai ales cuvintele neurbane privitoare la cei doi Metropoliti reșosați, dintre cari Popasu e numit drept un »imbecil«, nu înțelegem momentul de-a parafrasa chiar acum acest act, după părerea noastră lipsit de ori-ce valoare specială.

Dacă punctele aceste n'au fost observate pe când reșosatul Metropolit Miron era în viață, trebuia atunci discutate și folosite. Acum nu pot fi privite decât ca o enigmatică lovire în cel reșosat și o lingușire pe lângă Noul-venit.

Dacă este adevărat că acest act ar fi programul de acțiune a noului Metropolit, trebuie să se creadă, că el a fost publicat cu învoirea Preasfinției Sale și în cazul acesta stăm în fața unui act prea puțin marinos și chiar prea puțin creștinesc, când cei vii caută să se ridice încalcând per fas et nefas memoria celor reșosați.

Este o datorință a »Telegrafului Român« să se explice mai precis, precum a făcut-o în numărul seu din 9/21 Octomvrie. Recunoaștem, că situația li este dificilă, deoarece-ce are să aleagă între cel-ce a murit și prin urmare nu mai poate deveni periculos și între stăpînul de astăzi. Dar' aceia cari s'au încălzit destul sub aripa ocrotitoare a reșosatului, ar trebui să-și știe păstra independența și să apere cu demnitate și cu obiectivitate chiar și puțințele calități bune ale fostului lor părinte. Acusele »Gazetei« (scrise de dl Babeș) nu sunt nici pe departe de așa, încât ele să nu poată fi combătute...

Acum se va vedea deci, dacă reșosatul Miron s'a îngrădit numai cu mameluci sau cu oameni cari la nevoie știu să apere biserica. Și aici de biserică e vorba și nu de persoane.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Din Deva.

Amințiri-impresii-mosaic.

Dnei Elena Pop Hosszu-Longin.

(Urmare și fine.)

VI.

Nu! n'o s'o mai uit! Acea după prânză sublimă naintea concertului... Nu! n'o s'o mai uit nici-odată...

Acea fierbere febrilă, acel neastâmpăr năvalnic, acea palpitate preasfântă a inimii nerăbdătoare... acel noian de înalte emoții...

Nu! n'o s'o mai uit nici-odată...

Tăcere, ca de mormânt... o clipă... Tăcerea naturei, când vine năpraznic orcanul, cu vuet năvalnic de vânturi, cu bocet de crengi spulberate, cu pleznet și șuer de ploae... un chaos imens de-acorduri superbe...

Și earăși tăcere... tăcere, ca de mormânt. Desvâlțări-vă capul profani cetitori! Să vă conduc?! Să nu vă conduc?! In templul divin al sfințelor muse...

Veniți!!! dar' cu sfântă evlavie 'n suflet... cu frică și cu cutremur, să vă apropiați, și... jos țigaretă! Căci sfânt e locașul, în care pașiți... e templul divin al sfințelor muse l.

Auziți, auziți! Un chaos superb de mărețe acorduri... La... la... la... la... lalalala... La... la... la... la... lalalala... Filomela scalează!!! La... la... la... la... lalalala... La... la... la... la... lalalala...

Filomela măiastră și dulce scalează! Febril, agitat, con foco enormo... scalează!

Un chaos superb de acorduri mărețe!

Dar' auzi, auzi! ce glas de jelire, ce acorduri sinistre răsună, ce note lugubre de jale... ce sombru cânt de desnădejde... ce vuet desperat?!.

Cu frică și cu cutremur profani cetitori! Acordurile sfintei desperări a unei inimi... vă răsbat urechea...

»Scandal!... Dar' e preamult! Intam! Croitorul Un ghicser!..» Un chaos superb de vorbe întrerupte... ecliptice fraze...

Măiastra strunelor artistă-i desperată! Un ghicser la... toaletă!.. »Scandal!.. Infamie!.. Grozav!.. Și de seară-i concertul!!!

Cucernici depărtați-vă profani cetitori! Nu conturbați durerea sfântă a unei inimi desperate!!!

La... la... la... la... lalalala... La... la... la... la... lalalala l.

»Scandal!.. Infamie!.. Grozav!..»

Cu frică și cu cutremur profani cetitori! E liniște, ca de mormânt... e mort, ori e bolnav în casă?! Nu! nu! Dar' uite pe sofă lungit... învilit din tâlpi până 'n creștet... în plaid și 'n ștergare... e el... e măiestrul!

»Ești bolnav?!..»

»O nu!..» un glas adânc de bariton răs-punde... »Mă întrețin numai nișel cu musa... coardelor vocale!

Nu-i turburăm linișteal Veniți!!!

La... la... la... la... lalalala... La... la... la... la... lalalala l.

»Scandal!.. Infamie!.. Grozav!!!.

Mai departe, mai departe... mai încet, tot mai încet...

Dar' auzi, auzi!.. Ce foșnire ușoară afară, ce ropot poetic?! Dar' veniți și-l vedeți... e el... e Jujescul! Copil cu noroc, s'erutat de două muse deodată pe frunte: de sfelta și ușoara Terpsichore... și de mult măiastra musă a sfinte!.. învîrtiri de note!

Veniți și-l vedeți!.. Arangiază Quadrilul, de probă... pe poimănea seară!

De-alungul ambitului cum se avîntă ușor... elegant... »Damel.. Domnil..»

Și domni-'s: pilaștrii înalți și serioși de-alungu 'n ambit... și damele-'s: vița cea sfelță de vie...

Dar' haideți, lăsați-l acum... să răpească un s'erut pe furis, cochetelor boabe de struguri.. La... la... la... la... lalalala... La... la... la... la... lalalala!

»Scandal!.. Infamie!.. Grozav!..»

Veniți!.. Ah! uite-l la pian... cu p'urul lui lung, auriu, cu fruntea-i înaltă, cu ochii adânci, visători... de artist... E Villy!!!. Auzi!.. ce acorduri sublime! Priviți!.. ce artistic... apasă pedala! Ce melodii frumoase... divi...

Ufl!.. Dar' nu, nu! nu-l mai priviți! Atât de uricios ce e... acum îmi vine aminte!.. I-am oferit după concert un teanc de poezii, mam-factură proprie și-am zis să-mi armonizeze vre-una din ele... Le-a luat! A frunzărit caetul... »Nu aflu nici o poezie!..» O Villy! Villy!.. Să nu poți, tu să nu știi tu afla 'n acel măreț mormânt al tuturor nădejdiilor, visurilor și iluziilor mele... să nu știi tu afla o singură poezie!.. Intr'un caet întreg... un singur vers poetic?!.. Artist ești tu?!..

O Villy!.. dar' tu nu ai vrut!!! De ce n'ai vrut tu oare?! In calea timpilor ce vin S'ar fi aprins un... soare, Și-ai fi trăit în veci de veci Și rînduri de vieți... Cum stai așa la pian... în frack! Inmărmureai măreț!!!

Te-ași fi cântat, cum n'a mai fost cântat în lume nime!

Dar' veniți, veniți iubiți cetitori!.. Lăsați-l în pace!

Ah! n'o s'o mai uit nici-odată!

Acea după prânză sublimă naintea concertului! Acea fierbere febrilă, acel neastâmpăr năvalnic, acea preasfântă bătae de inimi nerăbdătoare... acel noian de înalte emoții... acel chaos superb de mărețe acorduri...

La... la... la... la... lalalala... La... la... la... la... »Grozav!.. Infamie!.. Scandal!..»

Mai departe, mai departe... mai încet, tot mai încet!..

Și eu?!

Dar' apage profan cetitor!.. Apage!

Lăsați-mă singur... cu ea și cu dorul!.. Ah ea! Ah ochi frumoși, adânci și neștiuți ca viitorul...

„și când o ved îngălbinesc, „Ear' când n'o ved mă bolnăvesc, „Dar' când merg alții de-o petesc... „Vin popi...»

Ce?!.. Ce-ași face?!.. Nu știu, nu știu zeu ce-ași face!.. In poziția asta, har Domnului, n'am ajuns încă... Ah!.. dar' să nu grăesc cumva într'o clipă nefastă... Să nu ajung cumva... acuși... după balul Asociațiunii...

Uf! Dar' fugiți-mi gânduri pesimiste, fugiți-mil!..

A ajuns cuțitul la os. Preoțimea română din Bucovina, văzând că în timpul din urmă e mereu persecutată din partea președintelui țării, baronul Bourguignon, și că Metropolitul dimpreună cu consistorul seu nu numai că nu-i sare într'ajutor, ci din contră spriginește pe preșident în această nedreptățire, a hotărât ca ea singură să-și ia poziție de apărare și spre acest scop pe ziua de 30 Oct. n. a. c., a conchemat o mare întrunire de preoți, în care apoi să se consulte împreună asupra mijloacelor de întreprins pentru a scăpa de nedreptățile ce zilnic trebuie să îndure. A ajuns, cum am zice, cuțitul la os, și deci ea trebuie să se apere, căci a mai suferi și pe mai departe, ar însemna pierirea ei și cu ea împreună și a poporului român bucovinean.

Nu putem decât să lăudăm și să aprobăm acest pas bărbătesc al preoțimii bucovinene, și să-i dorim succes scopului ce și-a propus.

Ar fi bine dacă acest pas s'ar face și de către preoțimea noastră de aici, când e vorba de apărarea intereselor bisericești, dacă vede că cei puși în fruntea lor nu au destul curaj pentru aceasta.

Preoți cu crucea 'n frunte!

Legile Croaților în limba maghiară. »Bud. Hirlap« aduce știrea, că în ministerul croat s'a început traducerea în limba maghiară a legilor croate. Traducerea va fi examinată de președintele ministerial. Primul tom din această colecție, căci ea se împarte în mai multe tomuri, care cuprind în sine legile croate compuse la 1868—75 va apare încă în anul curent. Acest tom este cel mai interesant și mai însemnat, fiindcă se ocupă cu legile fundamentale a dreptului public. Legile croate traduse în limba maghiară, vor avea o extindere de 150—160 coale.

DISCURSUL

domnului V. A. Urechă la columna lui Traian.

Exceleță!

Ilustre Dle Primar!

»Popoare eșite din același leagăn, despărțite în curs de veacuri prin evenimente, pot să ajungă, că nu mai vorbesc aceiași limbă, dar pentru asta oare să nu mai fie ei frați? Această frățietate se cuprinde nu numai în limbă, ci mai virtos în caracterul fiziologic și mai presus de toate în caracterul psihologic al popoarelor.

»Etnograful cinstit, care lucrează pentru dreptate și nu pentru interese de altă natură, când cercetează țările române, nu poate să nu vină la concluziunea, că »Românii și Italianii sunt popoare de aceeași origine, și sunt frați adevărați«. Românului nu-i lipsește nici una din trăsăturile psihologice proprie Italianului.

Mi-e dor, mi-e dor!

Mă duc s'o vedl. E poate la fereastră.

VII.

Seara de ball.

Vértej amețitor de vals... înfiorat de dulce... Părechi, părechi... șoptiri de foc... trec repede în tact ușor... În aer o căldură parfumată... un tremăt, vuet, șopot tainic, năbușit... Părechi, părechi, frumoase, ca 'n veste... Priviri cochete, dornice, duioase... și stringeri pasionate, dulci de mână... și șoapte pe furii... și palpitări de inimi îndrăgite... Vértej amețitor de vals... înfiorat de dulce...

Ahl ochi frumoși, adânci... vă caut, vă caut... ahl unde sunteți, unde?... Apar, dispar... ahl... eată-i eară... eară!

S'a sffrșit!.. Un freamăt lin se înteteste în sală...

Musica întonă Pas des patineurs... Tralala... lalalalala... Nu ved, nu mai aud nimic... răpit de vértej... Tralala... lalalalala... Cu ochi închiși sburăm prin lumi albastre, fericite... vértej amețitor... înfiorat de dulce...

Ah ochi... voi ochi frumoși, adânci ca necuprinsul!

S'au dus, s'au dus cu toții...

E liniște 'n sală... vre-o cățiva la masă... Musica cântă... Tralala... lalalalala... pas des patineurs... ciocniri de pahare... Nu aud, nu știu, nu mai ved nimic... Tralala lalalalala... pas des patineurs... și deodată figuri dragi, cunoscute mă 'mpresoară... vértej amețitor de dulce... și chichot și riset... și șoapte dulci... și dintre toate un rls îmi răsună mai clar, un

»O singură diferență neînsemnată poate să fie observată: că Italianul, ca frate mai mare, a rămas în casa părințească, și adeseori a perdut din vedere, sau poate că a uitat de tot, că are și un frate în depărtare: cătă vreme Românul n'a uitat nici odată casa părințească, Roma, care este și astăzi idealul vieții sale.

»Aceasta însemnează, că Românul posedă o conștiință națională în mod neîndoios. Această conștiință națională latină se manifestă în toate direcțiile dezvoltării vieții națiunii române. Folclorul nostru, cronicile și legendele noastre vechi și noue sunt pline cu Roma și cu Traian.

»Iubitul meu coleg Tocilescu ar ști să vă spună, că pentru poporul român tot lucrul măreț din cer și pe pământ, este opera lui Traian. »Via lactea« e calea pe care a pornit Traian, să ajungă în Dacia, conducând acolo »infinitas copias hominum, ad agros et urbes colendas«.

»Exc. V. puteți fi încredințat, că nu numai clasa cultă a națiunii posedă această conștiință națională latină, ci o are tot Românul, fără deosebire. Această conștiință a îndemnat pe acest păstor simplu din munții nostri, să călătorească la Roma, să vină și să salute, cum facem noi, urbea mare și sfântă a străbunilor nostri.

»Suntem aici, Exc. și dle primar, ca să venerăm columna marelui nostru Impărat, suntem aici, ca să spunem tuturor membrilor congresului, că Roma e »Mama noastră«.

»Așa este, această columnă este documentul neperitot al nobleții noastre în mijlocul popoarelor orientale.

»Exceleță!

»Eu nu cunosc în istoria modernă o pagină mai glorioasă pentru Români, decât aceea scrisă de Exc. Voastră pentru noi în ziua de azi.

»E mare, și binecuvântată este această zi, 12 Octomvrie.

»Mare, fără seamăn în urmările sale, pentru-că în această zi, în prezența ilustrilor reprezentanți ai capitolului etern, Exc. Voastră ca un om de înaltă știință, de inimă mare ați sigilat, zic, legătura nedestructibilă alor două popoare.

»Suntem cu mult mai tare mișcați, decât se putem spune în cuvinte adâncă noastră recunoștință pentru Exc. Voastră și dl Primar.

Permiteți-mi, Exc., ca eu să depun această cunună la picioarele monumentului nostru. Ea va vesti veacurilor viitoare, că legăturile noastre sunt încheiate de veci.

»Documentul, care adeverește predarea cununei noastre, îl depunem în mâine ilustrului primar al Romei Nemuritoare, rugându-l să binevoiască a-l conserva n arhivele capitolului, ca o mărturie a zilei acesteia.

(Aici cetește textul documentului).

»Și acum, dragilor mei compatrioți români, uniți-vă cu mine, și să aducem mulțămitele noastre respectuoase și cordiale Exc. Sale, D-lui Ministru, Il. Primar, presei nobile și patriotice, care cu această ocaziune a fost atât de gentilă și afectuoasă față de noi, tuturor, ilustrilor reprezentanți ai națiunii, senatorilor și deputaților, profesorilor dela Universitate, și pleidiu întregi a amicilor și filoromânilor.

»Termin propunându-Vă să strigăm din inimă:

chichot mai vesel... și-oșoaptă 'mi adie mai dulce...

Ah ochi frumoși, adânci ca necuprinsul! Mă duc. Un vânt ușor adie și framătă tainic, tainic... și trece în fugă... se duce, se duce... Cum trece totul! Cum s'a dus!.. Atât de dulce și atât de iute... și vântul trece și îmi doinește tainic și-mi spune povești duioase, dragi de fericire... și trece...

Ah ochi frumoși, adânci și necuprinși ca viitorul!

Mă duc acasă!.. Mă culc și nu pot dormi... Mă duc în grădină... și frunzele merilor tremată lin... doar' visează și ei... Visez și eu... o pasăre cântă pe-un ram, e tainica privighitoare... aud un glas iubit și fețe dragi și cunoscute mă 'mpresoară și vântul doinește și sboară departe... departe și duce vești...

Ah ochi frumoși adânci, adânci ca necuprinsul!

„Mă culc s'adorm cu voi în gând,

„Ca să visez cu voi...“

Adio ochi frumoși... adio!

VIII.

Laudă Devenilor!

Atâtea momente frumoase, mărețe, sublime, neșterse din suflet... atâtea emoții sfinte... înălțătoare de inimi... atâtea căldură sinceră... atâtea dragoste curată... ahl! că doar' și Asociațiunea... Da! da!.. Nicăiri, nicăiri până 'n Deva Asociațiunea n'a fost încă s'erutată...

»O mie împlinită... de dulci s'arutări, valuta...« ohl... dar' taci — discreția-i sfântă — taci... taci...

Victoriaș.

»Trăiască rasa latină, »regină într'ale lumii ginte mari«.

»Trăiască Italia!

»Trăiască Roma latină, eternă, neatinsă!« Aplause ca tunetul cerului au urmat după acest discurs sublim, ear' corul a intonat din nou imnul: »Cântecul ginte latine«.

Necaz și rușine între Maghiari.

S'a întâmplat, că cu ocaziunea controlului honvezilor, ce s'a ținut zilele trecute prin diferitele orașe, când li-s'a cetit numele celor ce au fost obligați a se presenta, unii dintre ei, de sigur Maghiari neaoși, au răspuns cu »jelen« în loc de »hier«, pentru ce apoi oficerii germani i-a pedepsit cu — închisoare de câte o zi sau două.

Aflând despre aceasta foile maghiare, aruncă acum foc și pară asupra oficerilor germani. Și le e necaz și rușine nespus de mare, că abia 5 inși s'au aflat într'atâtea mulțime de Maghiari, cari au avut curagiul a răspunde în limba lor maternă.

Se întreabă drept aceea, că ce ar fi fost oare, dacă toți Maghiarii ar fi răspuns cu »jelen«? I-ar fi incuiat oare pe toți? Și dacă chiar așa s'ar fi întâmplat, oare strămoșii lor nu pentru limbă și-au vârsat sângele și au preferit mai bine furcile decât să se lapede de ea.

O astfel de națiune, zice »Bud. Hirlap«, care să lapedă de limba sa, nu este vrednică de cât de perire.

Și tot veninul și-l varsă apoi asupra ministrului comun de războiu, bar. Krieghammer, care ține limba germană de obligatoare pentru armata comună.

Și fiindcă chiar acum e vorba de urcarea salariilor oficerilor din armata comună și se plănuește a da artileriei tunuri noue, pentru care e de lipsă 100 milioane fl., numita foaie zice, că dacă mai este un pic de sânge în membrii delegațiunilor maghiare, cari se vor întruni pentru a se consulta asupra acestor lucruri, atunci ministrul comun de războiu Krieghammer nu-i vrednic să i-se voteze nici o para chioară pentru acoperirea cheltuielilor, căci el își bate joc de tinerimea maghiară, și după aceea îi cere bani.

Ba numita foaie mai zice, că oficerii germani, cari propun studiile în școlile de cadeți, voesc să germanizeze pe elevii maghiari, prin aceea, că discuția între ei decurge în limba germană.

Și-apoi cum împart ei pe elevii școlii de cadeți?

Așa că pe cei maghiari de aici îi trec în Austria, numai pentru-ca să fie Nemții în majoritate, și de acolo mai aduc Nemți și aici, tot cu scopul ca ei să torneze majoritatea.

Și-apoi dacă ies din școala de cadeți, îi transportă pe la regimentele din Austria, unde devisa le este: »Pentru Imărat și împărăție«, așa că își uită cu totul de datorința față de neanul lor.

Și-apoi dacă ar fi numai atâtea. Dar' pe ei nici nu-i prea avansează, căci numai abia ici-colea dai peste un Maghiar cu rang mai mare.

Intre astfel de împrejurări suntem siliți apoi să strigăm, că: »Ha német nem vóna, országunk szebb vóna«. Adecă dacă n'ar fi Nemții, țeara ar fi mai frumoasă.

Incheie apoi zicând: »A noastră este numai vârsarea de sânge, plătirea dărilor și umilirea statului și a națiunii«. (Celelalte sunt adecă toate ale Nemților. Red.)

Ce bine se potrivesc aceste cuvinte și față de noi și Maghiarii.

INTÊMLĂRILE SEPTĂMĂNEI

Abia că s'a deschis Reichsratul austriac, și neînțelegerile earăși sunt la ordinea zilei. Așa că cu greu îi va succede și noului ministru-preșident Klary, a limpezi situația, deoarece nici unii dintre ministrii cari ajung în fruntea guvernului nu se apucă cu destul curaj și serioșitate de deslegarea celor mai arzătoare probleme, ci caută fiecare a-și câștiga partizani, pentru a se putea menține la putere. Și până când va dăinui aceasta, până atunci se vor tot schimba la guverne, dar' pacea și mulțumirea între popoarele din țeară tot nu va domni.

O poruncă aspră a dat comandantul corpului VII. de armată, *Schwitser* din Timișoara, tuturor comandanților de trupe din circumscripția sa, privitor la tratarea recruților, pe timpul cât durează instruirea lor.

Este știut, că porunci de felul acesta s'au mai dat și până acuma, dar' acelea n'au fost băgate în seamă, căci cei-ce au fost încredințați cu instruirea recruților, pălmuiau și loveau cu patul puștii pe bieții flăcăi, cari nepricepând limba în care li se comanda, mai și greșiau, și bieții flăcăi erau siliți să îndure

toate loviturile, fără a se putea plânge, de teamă că vor fi și mai aspru tratați.

În porunca sa dl comandant pe lângă că oprește strict pălmuirea, mai spune că ca instructori pentru recruți să se întrebuițeze numai astfel de suboficeri, cari posed calitatea cuvenită de a cunoaște firea omului, și să se țină seamă deosebită de cunoștințele limbice ale recruților.

Nu mai dacă s'ar și implini această poruncă și dacă ar fi urmată și de alți comandanți, cari apoi nu numai să o dea, dar' să se intereseze și de aceea, dacă ea se duce ori nu în deplinire.

Expoziția de poame, arangiată de »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu«, a fost deschisă de către președintele ei, dl *Demetriu Comșa*, Duminecă în 22 Oct. n.

La deschiderea acestei expozițiuni a luat parte și I. P. S. Metropolitul Ioan Meșianu, primarul orașului Drottleff și multe alte persoane marcante.

Un fapt îmbucurător și de folos avem de nregistrat de astă-dată din privilegiul acestei expozițiuni. Și anume că corpul didactic din Seliște, a hotărât, ca la această expoziție să participe și elevii școlii de repetiție de-acolo. Astfel 150 elevi în frunte cu inv. lor încă au cercetat expoziția, câștigându-și astfel oarecari cunoștințe despre arangierea și folosul astorfel de expoziții. Afară de aceasta au mai cercetat-o și elevii din Turnișor, Rășinari și Veștem, asemenea cu inv. lor.

Simpatii în Rusia pentru Transvaal iau întinderi tot mai mari. Un număr mare de Ruși s'au angajat de bunăvoie ca să dea ajutor Burilor, și acum se ocupă cu planul de trecere în Transvaal, ca să nu fie atacați de Englezi. Pe lângă acestea se vor mai duce din Rusia în ajutorul Burilor și ambulanțe sanitare. Un profesor rus a dat și o sumă mai mare pentru coperirea cheltuielilor ce le va avea Transvaalul. Și se zice că foile rușesti vor deschide o subscripție în scopul acesta, scriind totodată, că politica nefastă a Angliei față de Transvaal, trebuie să revolte pe toate statele lumii civilizate. Foile rușesti vor face un apel și către Germania și Franța, ca să concentreze împreună o flotă puternică, cu care să se opună apoi atacurilor flotei englezești.

„Asociația“ la Vaidei

Eată și numele celor-ce au contribuit cu ocaziunea ținerii adunării generale: Dr. Aurel Muntean, advocat 100 fl., Vasilie Domșa, prot. gr.-or. 5 fl., Aurel P. Barcian, proprietar 5 fl., Laurean Bercian, funcț. de bancă 5 fl., Petru P. Barițiu, redactor 1 fl., Alexandru Rimbaș, cand. de adv. 1 fl., Ilie Hociotă, inv. 1 fl., toți din Orăștie, Petru Popoviciu, preot gr.-or. în Pischinți 1 fl., Adam Băsarabă, inv. în Romos 1 fl., Ioan Botean, preot gr.-or. în Bințișii 2 fl., Nicolau Todea, cand. de preot în Balșa 1 fl., Nicolae Mihailă, propriet. în Vinerea 1 fl., Ioan Muntean, inv. în Cugir 1 fl., Comuna politică Vaidei 10 fl., Zaharie Tilea, preot gr.-or. 5 fl., Ioan Băsarabă, preot gr.-or. 3 fl., Iosif Popovici, preot gr.-cat. 3 fl., Nicolau Voina, inv. 3 fl., Vasilie Băsarabă, inv. 3 fl., Szász Pál, notar 1 fl., George Ioan I. Simion 50 cr., Iosif Stroia 50 cr., George Grozav 25 cr., Ioan Micu 50 cr., Ioan Oprean I. George, plugari 25 cr., Samuil Popovici, primar 50 cr., Petru Popa 50 cr., Adam Popa Gurgiu 50 cr., Moisă Grozav 20 cr., Ioan Borcan 50 cr., Ioan Stroia I. N. 20 cr., George Zacharie 20 cr., Petru Borcan jun. 50 cr., Ioan V. Băcilă 10 cr., Petru Todor 50 cr., Iosif Iliase I. Ioan 20 cr., Iosif Zsula I. Nic., plugari 20 cr., Ioan Danilaș, cassar 50 cr., Vasilie Ghiga 50 cr., Samson Ioaneș 10 cr., George Gavrilă 20 cr., Nicolae Ghiga 50 cr., George Stănuț 30 cr., Iosif I. Stroia 10 cr., George Albu 10 cr., Ilisie Borcan 10 cr., Adam Ioaneș 50 cr., Vasilie Nistor Nacu 50 cr., Ioan Simoie 30 cr., Adam Paraschiv 10 cr., Iosif Bălan 50 cr., Ioan Muntean 10 cr., Nicolae Ioaneș 50 cr., Petru Cichil 20 cr., Ioan Pricășan 20 cr., Vasilie Paraschiv 50 cr., Ioan Nistor Nacu 50 cr., Ioan Petica 20 cr., Petru Ioaneș 10 cr., Moisă Pricășan 15 cr., Ioan Doborean 10 cr., Ioan Bălan jun. 20 cr., George Filip 10 cr., Ioan Picu 20 cr., Ioan Todor 20 cr., George Căpentală 50 cr., Ioan Petrașc 10 cr., Ioan Ioaneș 10 cr., Petru Simoie 15 cr., Vasilie Socol 15 cr., Nicolae Săndău 10 cr., Ioan Coman 20 cr., Ioan Stroia Părau 15 cr., Iosif Podean 10 cr., George George 10 cr., Ioan Oprean 10 cr., Adam Socol 20 cr., Solomon Nistor 20 cr., Vasilie Iliasa 10 cr., George Stroia 50 cr., Ioan Bosneac, toți plugari din Vaidei 30 cr., Comuna bisericească gr.-or. Vaidei 5 fl., Ioan Vaidean, preot gr.-cat. 1 fl., Vasilie Drăgan, primar I. 1 fl., Ioan Măriuțiu, primar II. 50 cr., Nicolae Vaidean, cassar 50 cr., Adam Vasila, jurat 50 cr., Vasilie Băsarabă, inv. 50 cr., Ioan Hudică, plugar 50 cr., Ioan Fleșer, inv. 1 fl.,

Petru Stroia, comerc. 1 fl., Ioan Dubleş jun. plugar 50 cr., Avram Isidor, inv. 50 cr., Nicolae Dubleş, notar 5 fl., Ilie Ștef, plugar 50 cr., Maria Bratu, comerc. 50 cr., Aurel Ordean 50 cr., Ioan P. Fleșer 50 cr., Salomia Baboi 50 cr., Ana Drăgan 50 cr., Ioan Vasilca, plugari, 50 cr., toți din Romos. Laolaltă 190 fl. 70 cr.

PACEA LUMII

Răsboiul dintre Anglia și Transvaal.

Eată știrile ce ne sosesc zi de zi despre acest răsbou.

Londra, 21 Oct. n. Orașul Bryburg, la cererea locuitorilor, s'a predat Burilor fără nici o opunere. Trupele engleze s'au retras. Comandantul lor, majorul Scott, s'a împușcat de mânie și rușine.

Berlin, 21 Oct. n. Foia »Lokalanzeiger« scrie, că Burii, în număr de 1000, înaintează pe partea vestică a râului Oranje, pentru-ca să ocupe râul și să dărîme calea ferată dela Aar.

Londra, 21 Oct. n. La Glencoe generalul Symons a fost rănit de moarte. Dintr-o oficeri au căzut 2 coloneli, 1 major, 3 căpitani și 5 sublocotenenți. Greu răniți au fost 1 colonel, 1 major și 1 căpitan, ear' mai ușor răniți 2 majori, 5 căpitani și 10 sublocotenenți.

S'a constatat oficios, că numărul Englezilor căzuți la Glencoe e de 151.

Paris, 22 Oct. n. Deputatul Lasics, publică în foia »Petit Caporal« o provocare, în care tinerimea franceză și tinerii oficeri sunt rugați ca să între în serviciul Transvaalului.

Orașul Cap, 23 Oct. n. Burii s'au opus vitejește atacurilor englezești. Englezii au pierdut 160 de răniți și morți. Generalul Burilor, Kok, a fost rănit.

Masa studenților din Brașov.

Di **Virgil Onițiu**, directorul școalelor medii gr.-or. române din Brașov, ne trimite spre publicare următorul

APEL.

Devisa:.....ear' pe binefăcătorii mesei acesteia, vii și morți, pomeni-te-i Doamne într-o împărăția Ta".
(Din rugăciunea ce se rostește zilnic la masa studenților.)

În anul școlar ce a trecut s'au pus bazele unei mese a studenților la școalele noastre medii și superioare din Brașov. Spriginul spontan al publicului românesc s'a manifestat într-un chip atât de frumos, încât masa studenților de fapt s'a putut pune în ființă în luna Martie a. c., împărțându-se cu prânz gratuit 20 de școlari săraci dela școalele noastre.

Dacă ținem seama de scurtimea timpului, în care s'a realizat această instituție de binefacere, de bună seamă că ea înseamnă mult. Ear' dacă ținem seama de numărul mare al elevilor din școalele noastre medii și superioare, care an de an variază între 500—600 și între cari cel puțin 100 de inși ar merita să fie întreținuți gratuit la masa studenților, atunci trebuie s'o spunem, că e cu mult prea puțin ceea-ce am putut face până acum. Dacă mai luăm în vedere faptul, că intertenția cu prânz gratuit a celor 20 școlari ne costă pe an tocmai 1200 fl., atunci e ușor de înțeles, că din capitalul actual de 4000 fl. al mesei studenților și din cele vre-o 700 fl. venite anuale probabile ale mesei, nici măcar aceste 20 de locuri gratuite la masă nu vor putea fi susținute.

Dar' instituțiunea aceasta umanitară a mesei studenților trebuie s'o susținem și s'o lărgim chiar, punând bazele unui internat de băieți. Căci masa studenților (și cu atât mai mult viitorul internat) împlineste la școalele noastre medii și superioare o misiune culturală românească de o importanță capitală. Motivăm această aserțiune.

O jumătate de secol se împlineste cu acest an școlar, de când gimnaziul românesc din Brașov și-a deschis porțile sale pentru răspândirea culturii românești. Și dela început acest institut nu a fost de importanță locală, ci a avut o misiune românească generală. Din toate părțile locuite de Români au alergat fiii nației aci, ca să se adepă din isvoarele clare ale culturii românești și pretutindeni să vâd urmele muncii rodnice desvoltate de aceste școale.

Trebuința de lumină a crescut în timpul jumătății de veac tot mai mult, ea a intrat tot mai adânc în inima și în gândul iubitului nostru popor, dar' durere, condițiile materiale pentru satisfacerea acestei nobile trebuințe în loc să se amelioreze s'au înreț și s'au înăsprit cu fiecare zi înainte.

Masa studenților este chemată a sări în ajutorul părinților și copiilor lipsiți de mijloacele materiale, dar' inșetoși de învățatură

românească. Ea are să pună stavili sărăciei, ca aceasta să nu copleșească sentimentul trebuinței de lumină, de cultură.

Eată cuvântul pentru care ziceam, că masa studenților împlineste la școalele noastre medii și superioare o misiune românească de o capitală importanță, eată cuvântul, pentru care ea trebuie susținută și întru cât numai să poate lărgită.

Dacă cineva este chemat a avea sens pentru acest adevăr, dacă cineva este chemat a sări în ajutorul școalei românești întru realizarea mărețelor sale ideale, atunci de bună seamă și în prima linie stratul cult al neamului nostru din această patrie este cel dintău chemat.

Cu deplină încredere ne adresăm deci către P. T. D-Voastră, convinși, că ne apreciați intențiunile și siguri că ne dați tot spriginul posibil și vă rugăm în numele dragostei frățești, în numele unanismului și în numele culturii românești: să contribuiți D-Voastră și să faceți să contribuie și alții pentru masa studenților dela școalele medii și superioare gr.-or. române din Brașov.

Un iubileu de o jumătate de veac nu s'ar putea s'arba de noi în mod mai demn și mai vrednic decât prin lărgirea instituțiunii mesei studenților și în legătură cu ea prin punerea baselor unui internat mare de băieți.

Dacă gândul acesta ar fi împărțit de toți Românii de bine, atunci idealul nostru va fi ajuns, căci voința comună a celor de bine trebuie să se realizeze necondiționat.

Brașov, în 1 Octomvrie v. 1899.

Pentru comisiunea administrativă a mesei studenților:

Virgil Onițiu,

directorul școalelor medii gr.-or. române.

Notă. Listele de colectă sunt a se înăpăia împreună cu banii colectați până cel mult în 15 Noemvrie st. v. a. c. la adresa: **Direcțiunii gimnaziului român din Brașov (Brassó).**

O nouă dovadă.

Ministrul președinte Széll începe a ieși tot mai pe față cu politica sa față de naționalitățile nemaghiare, care nu este alta decât aceea de maghiarizare.

O nouă dovadă despre aceasta ni-a dat-o răspunsul seu adresat deputatului Komyáty Béla, în ședința din Vineria trecută a comisiei financiare, cu care ocaziune Széll a fost întrebat de sus numitul deputat, că se spună deschis, adevăd dela inimă, ce politică are să urmeze față cu naționalitățile și prin ce fel de mijloace voește să o valideze. La ceea-ce Széll a zis, că »politica lui față de naționalități nu poate fi alta, decât clădirea statului maghiar în cadrele scopurilor statului unitar național maghiar. Fiecare fiu al patriei vorbească acela ori-ce limbă este membru egal îndreptățit al națiunii unitare politice. Această egală îndreptățire, cu privire la limbă se mișcă între marginile pe cari le formează unitatea politică a țerii și posibilitatea guvernării și administrării practice. Ori-ce faptă a guvernului trebuie să fie croită conform scopului înalt și principiilor ducătoare la scop. Nu cu forța vom câștiga naționalitățile, ci așa, dacă le dăm administrație și justiție bună și tratăm în mod just cu ele. Oamenii, cari trăesc în exagerări și agitație, totdeauna au fost, ba chiar și cercuri singuratiche pot să fie, dar el acestora nu le dă importanță prea mare. Dacă cineva agitează în contra unității statului maghiar și a ideii acestuia, guvernul va aplica asprimea legii, fiindcă el nu va suferi, ca cineva să agiteze contra legii, constituției și unității statului!

Va să zică ne-am înțeles. Aceeași politică o urmează și Széll, pe care a urmat-o și Bánffy și antecesorii sei.

NOUȚĂȚI

Parastas. Joi în 26 n. l. c. s'a săvârșit de către preotul gr.-or. Adam Theodor din Turdaș, parastas pentru răposatul Metropolit Miron Romanul.

Regele Carol și micul principe. Din incidentul boalei micului principe »Epoca« publică următoarele interesante detalii despre dragostea M. S. Regelui pentru micul principe: »Sunt aproape legendare scenele idilice ce se povestesc, drept ilustrație a dragostei nemărginite a M. S. Regelui pentru principele Carol. Astă-vară Regele cutriera codrii ore întregi împreună cu micul principe, care părea un excursionist neobosit. Odată au plecat la orele 2 și jum. și nu s'au întors decât la 7 seara la castel. Pe drum Regele dădea principelui instrucții de mănuierea armelor. Apoi îi făcea un mic curs topografic și ridicând pe principe, l'a pus să rupă o creangă, pe care a crepat-o puțin și a pus în crepătură o hârtie; apoi a fixat

creanga în pământ și a spus principelui: »Vezi, Carol, așa se fac semnele geodesice. I-a spus românește, căci Regele vorbește numai românește cu principele. Altă-dată, tot astă-vară, Regele care se preumbla prin codri cu principele Carol, vede un dorobanț cu schimbul. Il chiamă și-i spune: »Să faci cu principele probe de instrucții.« Soldatul cu sfială comandă principelui: »Dreptil« și principele ia o atitudine marțială. Ploile dese de astă-vară și lungă indispoziție a Regelui, a împedecat mai bine de o lună excursiunile prin codri. Cu toate acestea, Regele petrecea cel puțin două ore pe zi cu principele, pe care l'a învățat la timplărie, meserie în care Regele este un adevărat artist. Zile întregi Regele a dat principelui lecții de caligrafie, învățându-l să iscălească numele seu întocmai ca El însuși: litere mari, groase și rotunde. Și atât de mult s'a deprins principele, încât azi iscălește aproape ca Regele«.

Urcarea salariilor la oficeri. Delegațiunile, cari se vor întruni în luna viitoare, se vor ocupa și cu chestia urcării salariilor la oficeri, precum și cu cea a oficialilor de stat. Urcarea se va face, după-cum scrie »Wiener Allg. Zeitung« în următorul chip: Salarul anual al sublocotenentului se va urca dela 600. fl., cât a primit până acum, la 840 fl., locotenentul de cl. I. 1500 în loc de 1200, majorul 2004 în loc de 1680, locotenenți colonelii se vor împărți în două clase, cea dintăiu va primi 3000 fl. în loc de 2100, ear' cei de a doua 2700, colonelul va primi 3600 în loc de 3000, general majorul 5700 în loc de 4200, mareșalul campestru 7008 în loc de 6300. Leafa feldzeugmeisterului rămâne neschimbată. Urcarea acestor salare costă statul cu 4 milioane mai mult ca până aci.

Feriți-vă de oameni străini. E proverbială ospitalitatea Românului. Dar' durere, că uneori voinde să facă bine la altul, își face sieși rău. Un astfel de cas s'a întâmplat Vineria trecută aici în Orăștie. Un necunoscut, s'a dus Vineri seara la țeranul Ioan Zacharie, din str. lungă, și l'a rugat pentru quartir peste noapte. Acesta i-a spus că nu-i poate da, dar' să se ducă la vecinul seu Petru Tomoș, care de sigur îi va da. Ducându-se la Tomoș, nu l'a aflat acasă, ci numai pe femeie. Dar' el ca să-i treacă vremea până-ce vine stăpânul, vâzând cialul de pe părete că stă, l'a luat jos și a început a drege la el, așa că sosind Tomoș acasă, l'a aflat lucrând la cias. Vâzând el pe stăpânul casei, îndată s'a sculat și s'a recomandat, spunându-i că el e de loc din Techereu, dar' acum s'a stabilit în Porcuria, și se chiamă Petru Florea. A venit cu de-ale mănăcirii la fratele seu, care e acumă recrut și neavând pe nime cunoscut aici, îl roagă să-i dea quartir peste noapte. Tomoș i-a și dat. În dimineața următoare, Petru Tomoș și cu soția sa s'au dus la moară, lăsând pe străin în casă cu un copil de vre-o 13 ani ce-l aveau. Vâzându-se Florea numai cu copilul, l'a timis să-i aducă niște țigări, ear' până-ce s'a întors băiatul, el a căutat cheia dela lada unde a crezut că se află bani, și găsimdu-o a descuiat-o și a furat 15 fl. După aceea a zis către băiat că iasă puțin afară, lăsându-și traista goală pe care o avea în casă. Dar' nu s'a mai întors mai mult și nici de urmă nu i-s'a mai dat.

Cununie. *Nicolae Filimon*, măiestru rotar și *Floarea Morariu* își vor s'arba cununia în 5 Nov. n. a. c. la 3 ore p. m. în biserica gr.-or. din Orăștie.

Scumpirea postei. Pentru-ca și posta noastră să se poată acomoda celei internaționale, deodată cu introducerea valutei în coroane, se vor face și unele schimbări privitor la tarifele postale de până acum. Și anume pentru o scrisoare recomandată se va plăti de aici înainte 25 fileri, în loc de 10 cr., o carte postală va costa 5 fil. în loc de 2 cr., ear' pentru scrisorile adresate în străinătate se va plăti 25 fil. în loc de 10 cr. ca până aci. În schimb însă va mai scădea prețul blanchetelor postale.

Insemnătatea unor ceremonii din ritul înmormântării. Înaintea mortului se duce crucea, căci crucea este semnul mântuirii noastre și al biruinței asupra morții. După aceea se duc praporele bisericesti ca expresiune a speranței despre mărita noastră înviere și spre a arăta, că răposatul era ostaș credincios al lui Christos, că el a părăsit biserica luptătoare spre a fi primit în biserica triumfătoare. Intre prapori se duce coliva, adevăd grău furt cu miere, precum și alte roduri de multe feluri. Sămânța de grău înseamnă, că și omul sămânță este și precum grăul sămânându-se în pământ răsare, așa și el cu puterea lui Dumnezeu va învia din morți; ear' mierea înseamnă că răposatul învrednicindu-se de eterna fericire se îndulcește în locașurile cerești. Luminările aprinse în mânăle cliru-

lui și ale poporului sunt simbol al credinței luminate și semn de bucurie, că mortul și-a împlinit lupta. Tămăierea cea multă servește nu numai de a înăduși duhoarea putrejunii, ci și ca simbol al rugăciunii, care se înalță la Dumnezeu, precum scrie apostolul Ioan: »Și s'a suit fumul tămăiei cu rugăciunile sfinților«. Cântarea deasă a imnului sf. treimi arată că serv al st. treimi era cel răposat și pe dinsa a propoveduit și întru dinsa a adurmit și la dinsa merge și va fi într-o ceată cu ingerii, cari neincetat cântă imnul cel întreit sfânt. La așa numitele stări, de cari aminteste acuma Sozomen, când zice că la transportarea rămășițelor sf. Meletiu se opri conductul pe cale și racla se puse jos, spre a se face asupra ei rugăciune, se cetesc evangeliile învierii spre a aplica pe D-zeu la îndurare, ear' pe cei-ce se află în doliu a-i mângăia cu cuvintele evanghelice despre învierea morților și vieța de veci.

Constituire. Societatea »Petru Maior« s'a constituit în modul următor: a) comitetul: președ. Aurel Cioban, st. jur., v.-preș. Ioan Fruma, st. jur., secretar Ioan Giurgiu, st. jur., cassar Mihail Navrea, st. fil., controlor Treboniu Almășescu, st. techn., notar Stefan Borcan, st. jur. și Ioan Hica, st. jur., bibliot. Vasile Ciura, st. jur., v.-bibl. Ioan Negruțiu, st. techn., econom Aurel Stan, st. techn., b) comisia literară: președ. Ioan Lăpădat, st. jur., referent Mihail Navrea, st. fil., membrii: Alex. Bogdan, st. fil., Ioan Borcia, st. fil., Aurel Bratu, st. fil., Vasile Ciura, st. jur., Ioan Giurgiu, st. jur., c) comisia supraveghetoare: Romul Boca, st. jur., Ștefan Chirilovici, st. jur., Pompil Cioban, st. jur.

Ministrul președinte Széll a dat ordin, ca începând cu anul viitor, nu numai comunele și orașele, dar' chiar și toate societățile cari manipulează bani publici, să-și poarte socotelile în coroane, ear' nu în floreni.

Omor și sinucidere. Într-o pădure de lângă Mödling s'au găsit în 13 Oct n. a. c. un cadavru al unui copil mic și unul al unei femei tinere. Lângă cadavre se aflau mai multe obiecte, între cari și o fotografie, a unui tinăr de 30—35 ani, pe dosul căreia era scris cu negreală: »14 Iulie 1896. Robert W.« Ear' de desubt: Pe tine te-am iubit până la acest trist sfârșit al meu. 11 Oct. 1899. S'a constatat după aceea, că femeia era o privatieră și se chema Hedwig Keplinger, de 23 ani, de naștere din Steuermark, dar' s'a fost așezat cu locuința în Viena. Nainte cu câțiva ani ea stătea în relațiuni cu un tinăr, cu care a avut și o copilă. Deoarece-țe tinărul acela încă nu era majorean, nu a putut-o lua în căsătorie, căci părinții sei se împotriveau. Mai târziu ea era să se mărite după un inginer din Bulgaria, dar' nici de acesta nu avu noroc. Astfel desperată s'a dus în pădure, unde omorînd mai întâiu pe copila de 3 ani ce o avea, s'a împușcat.

După 37 ani. În anul 1862 un locuitor din Millas, cu numele Plott Hodges, a luat lumea în cap, lăsându-și femeia și copiii, ca să-și cerce norocul. La început îi mai trimitea și soției sale câte o scrisoare, dar' după aceea nu s'a mai auzit nimic despre el. Femeia crezând că el a murit, s'a căsătorit după un altul, cu care a trăit fericită mai mulți ani, când deodată al doilea soț s'a bolnăvit greu și a murit, lăsându-i o avere frumoasă. Au trecut earăși mai mulți ani la mijloc, și despre bărbatul ei cel dintăiu nu mai primia nici o știre. Spre marea ei surprindere se trezește însă că zilele trecute el sosește acasă, încărunțit și sdrênjos. Nimeni nu-l mai cunoștea, decât femeia pe un semn ce avea pe trup, și căreia făcându-i-se milă de el, l'a primit earăși în casa sa.

Pictor și sculptor român în Orăștie. Di *Isidor Oprușan* aduce la cunoștința on. dni preoți, cari în absența sa au binevoit a-l cerceta pentru a-l onora cu comanda de d-lor, că s'a reîntors din România, și că primește spre efectuare tot felul de lucruri bisericesti, precum: icoane împărătești, praznice, cruci și prapori de ori-ce mărime etc., pe cari le execută prompt și cu prețuri moderate.

Nou palat în Budapesta. Banca austro-ungară ridică un nou palat în Budapesta, care va costa 1¹/₂—2 milioane fl. Palatul va fi zidit în apropiere de casa de credit postală și de bursă.

Încercare de furt. În comptoarul fabricii de arme din Budapesta, în noaptea de 21 n. l. c. doi vagabunzi au intrat în lăuntru pentru-ca să fure bani, dar' n'au găsit decât o sumă foarte mică. Când au dat să ese afară, au fost prinși de păzitori și arestați.

Regele George al Greciei a sosit în Paris, unde va petrece 10 zile.

Istoria unui ploier. Despre o înșelăciune unică în telul său se vorbește de prezent prin Paris. Proprietăreașea unei mari fabrici de ploiere, Pecha Givenne, s-a hotărât ca să facă pentru expoziția universală din 1900 un ploier uriaș, al cărui coperiș se află la o înălțime de 100 metri și se extinde nu mai puțin decât peste 175 metri pătrați. Comitetul arangiator al expoziției i-a interzis însă expunerea. Atunci femeia s-a hotărât ca să nu-l expună la expoziție, ci la un loc aproape. Dar soartea n'a voit. Căci nu de mult un domn care și-a dat numele de Bataille, s'a dus la femeie și i-a spus, că el va stărupe pe lângă guvern, ca să-i concedă expunerea ploierului, dacă li va da 1.000.000 de franci, dintre cari 250.000 s'e-i și deee numai decât, ca să-i ducă la ministrul de interne, care are lipsă de ei. În scurt timp în jurul expunerii ploierului s'au adunat foarte mulți, sub cuvânt că stăruesc pentru concesiune la guvern, și proprietăreașea fabricii le da bani din greu, așa că a ajuns aproape să ceară împrumut. Într-o dimineață dl Bataille se prezintă earăși la dinsa, și-i spune că guvernul Dupuy, dela care a căpătat concesiunea, a căzut, și deci vine altul nou, căruia earăși trebuie să-i dea bani. Dar s'ermana femeie nu mai avea nimic, căci chiar și casa și fabrica i-a bătut-o la dobă din cauza datorțiilor ce a făcut, dând bani la unul și la altul ca să-i câștige concesiunea pentru expunerea ploierului. Vezându-se astfel sărăcită, s'a dus din nou la comitetul arangiator și spunându-i ce a pățit, l'a mai rugat odată pentru concesiune, dar n'a fost ascultată nici de astă-dată. Astfel din avută ce a fost, a rămas pe stradă pentru un — ploier.

Joc — periculos. Intr'un oraș din Stiria, un copil de 5 ani s'a jucat cu o copilă de 3 ani, de-a prinsle. Copilul a zis cătră fetița că se se plece, deoarece ce el e vânător, și luând o pușcă din părete, a tras de cocoș. Din nenorocire pușca a fost plină, și s'ermana copilă a rămas moartă pe loc.

Locuitorii planetei Martie. Oamenii de știință sunt convinși că planeta Martie este locuită. Savanții au și început să-i descrie. Unul din ei, un Englez, dl G. Wells, asigură că Martienii sunt foarte urți, au capul mare și rotund, patru picioare, fără pânțe, doi ochi mari, în loc de nas o protuberanță carnoasă și o singură ureche la ceafă. Camille Flammarion susține dimpotrivă, că oamenii, cari locuiesc pe planeta Martie, sunt frumoși, ba chiar mai frumoși și mai buni ca cei de pe pământ. Când savanții vor fi de acord, vom vedea și noi adevărul.

Subvenții teatrale. Subvențiunile pentru Opera reg. ung. și pentru Teatrul Național din Budapesta au fost ridicate. Opera va primi pro 1900 în loc de 215.000 fl. cât a primit până acuma, 242.000 fl., ear' Teatrul Național 62.000 fl. în loc de 53.000 fl.

Un omor înflorător. Doi copii din Triest au dat peste cadavrul unui om, care și-a făcut moartea într'un chip foarte îngrozitor, a luat petroleu și turnându-l pe haine, i-a dat foc, așa că unele părți ale corpului au ars cu desvârșire, ear altele au rămas neatînse. Nenorocitul va fi fost cam de vre-o 23 de ani. Din unele bucăți de hârtie ce s'au mai aflat la el, s'a constatat, că el se numia Iosef Zernitz.

Mort în flacări. Locuitorul Iacob Weber din Szeghegy, ducându-se la viae a lăsat în casă pe cei trei copii ce-i avea. Copiii vându-se singuri, s'au apucat să facă foc. Dar din negrijă, hainele unuia dintre ei s'au aprins. Ceialaltii vându-se aceasta au sărit afară pe fereastră, ear' nenorocitul copil a murit între cele mai grozave chinuri.

In tipografia diecesană din Caransebeș a apărut „Simplificarea grafiei și ortografiei” de *Ilie Trăilă*, adv. în Oravița. Prețul 35 cr.

Mulțumită.

Institutul de credit și de economii din Cluj, „Economul”, în adunarea sa generală ținută în 9 Martie 1899, a împlinit o frumoasă faptă românească, punând la dispoziția tinerimii universitare române din loc o sumă de 200 fl., pentru ajutorarea tinerilor lipsiți de mijloace la înscrieri și la depunerea examenelor.

A mai califica faptul și a-i atribui merita laudă de prisos. Faptul însuși vorbește. Ne ținem însă de datorință morală a da publicității marinosul act și a exprima și pe această cale recunoștința și mulțumita ce o datorăște junimea academică.

Cluj, 7 Octomvrie 1899.
Pentru tinerime:
George Dubleșiu,
st. în drepturi.

FEL DE FEL

O scenă hazlie înaintea altarului, s'a petrecut nu de mult în Belgrad. Ansă la aceasta a dat o credință deșartă, care de altcum e înrădăcinată și la poporul nostru. Eată anume ce s'a petrecut: Un tinăr lăcatus, cu numele Dimitrievici, a condus la altar pe o tinără fată, de 19 ani, cu numele Aurora, pentru a-și jura unul altuia credință vecinică. Grațioasa mireasă își aduse aminte, că mama sa i-a spus un lucru, pe care dacă îl va face, atunci ea va câștiga domnia asupra soțului său. »De tre-ori — așa i-a spus mama sa cea cuminte — să calce la cununie pe piciorul mirelui, căci atunci el se va supune ca un miel. Această credință deșartă, era însă să-i răpească mirele. Abia s'a început ceremonia și Aurora l'a călcat odată nesigură pe picior. Mirele, care nici n'a visat de aceasta, a zimit, crezând că l'a călcat din nebagare de seamă și a privit-o cu plăcere. A doua-oară l'a călcat însă tocmai pe ochiul de găină, ceea-ce i-a cauzat durere, făcând o față cam — acră, și gluma nu i-a prea convenit. Când a văzut că-l calcă și de-a treia-oară, și earăși pe ochiul cel de găină, atunci s'a mâniat foc, și destăcându-se de mâna ei, a strigat înfuriat: »Pentru-ce m'ai călcat pe picior? că te lovesc peste căpățină, de-ți creapă bostanul în două!» Pe mireasă a cuprins-o rușinea, oaspeții s'au uitat spăimântați unii la alții; soacra se ridică ca o volbură cătră mire și începu să bălăcărească. Preotul însă, care încă a fost surprins de aceasta, a poruncit mirilor să se depărteze, căci dacă deja înaintea altarului se începe stada și bătaia, atunci despre o cununie fericită nici vorbă nu poate să fie.

La aceasta bătrâna soacră a început apoi a se linguși pe lângă mire, rugându-l de iertare. Acesta s'a și liniștit și în înțelegere cu nănașii au rugat pe preot ca să-i cunune, la ceea-ce el s'a și învoit. Pentru aceasta, dragi feteșoare, nu călcați pe miri pe picioare, căci odată ce-l calcați, față cu ei nu mai dați.

Invățătorul: — Numește-mi un animal stricacios.

Școlarul: — Mielul.

Inv.: — Cum așa?

Școlarul: — De câte-ori mănânc acasă carne de miel, totdeauna îmi stric stomacul.

Medicul (cătră un școlar, care s'a dus la el să-l cerceteze, fiindcă era bolnav): — Arată-mi limba.

Școlarul: — Nu, nu, asta nu o mai fac nici-odată. Ieri am arătat-o învățătorului, și din cauza aceea sunt acuma bolnav.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui V. D. în B. Primită după apariția nrului trecut, ear' pentru cel de față numai are înțeles.

Sentinela. Am fi publicat cu toată plăcerea, dar' prea e întârziat raportul. Astfel de lucruri vă rugăm să binevoiți a ni-le aduce numai decât la cunoștință, până nu ne previn alții mai de departe.

Dlui P. I. în P. Poate-că vom extrage ceva din ea pentru nrul viitor.

Redactor responsabil: **Petru P. Barițiu**

Szám 3873—1899. kig. (607) 1—3

Pályázati hirdetés.

Hunyadvármegye szászvárosi járásához tartozó Felkenyér nagyközség községi jegyzői állása lemondás folytán üresedésbe jöven, annak választás útján leendő betöltésére pályázatot hirdetek.

Érintett jegyzői állás javadalmazása a következő:

1. Évi törzsfizetés 500 frt.
2. Természetbeni lakás, esetleg az eddig élvezett 50 frt évi lakbér.
3. Kellő mennyiségű tűzifa.
4. M. kir. anyakönyvvezetői évi tiszteletdíj 80 frt.
5. Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívom ennélfogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, miszerint az 1883 évi I. t.-cz. 6 §-ában előirt minősítüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. é. november hó 14-ig bezárólag annyival is inkább nyujtsák be hozzám, mivel a hiányosan felszerelt avagy később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Választási határidőül f. é. november hó 16. napjának d. e. 9 óráját Felkenyér nagyközség községi jegyzői irodájába tűzöm ki.

Szászvároson, 1899. október hó 19-én.

Fodor Gyula,
főszolgabíró.

Szám 962—1899 végreh. (610) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíró-ság 1898. évi Sp. I. 398/3 számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel szászvárosi ügyvéd valamint a többi alapfoglaltató javára Grek János alsóvárosi lakos ellen 87 frt 70 kr. s jár. erejéig 1898. évi november hó 8. foganatosított kielégítési végrehajtás útján felül és lefoglalt és 411 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök; sertések, borju, szeker, buza, kukoricza, széna és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíró-ság 1898. évi V. 11. 137/8 számú végzése folytán 87 frt 70 kr. tőkekövetelés ennek 1898. évi augusztus hó 26. napjától járó 5% kamatai, eddig összesen 50 frt 15 kr. bíróság már megállapított költségek erejéig Alsóvárosvizen adós lakásán leendő eszközésére 1899. évi október hó 30. napjának délelőtti 9 órája határidőül kintzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Szászvárosón, 1899. október hó 12. napján.

Rác Árpád,
kir. bir. végrehajtó

Sz. 647—1899. (608) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1898. évi 7496 polg. számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt Levitzky Josef javára Botean Luka ellen 40 frt s jár. erejéig 1898. évi szept. hó 27. foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 344 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, sertések és búzából nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbíró-ság 1898-ik évi V. 239/5 számú végzése folytán 40 frt tőkekövetelés ennek 1898. évi május hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltó díj és eddig összesen 35 frtban bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Algyógy-alfalu községben leendő eszközésére 1899. évi október hó 30. napjának délelőtti 10 órája határidőül kintzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Algyógyon, 1899. évi október hó 17. napján.

Ruszuly Imre,
kir. bírósági végrehajtó.

Reuma-Geist

se numește un fel de medicament, care la expoziția higienică ținută la anul 1895 în Cairo și la 1896 în Londra, a fost distins cu medalie de onoare și cu medalie de aur. Acest medicament a fost aprobat de cei mai distinși medici și se întrebuințează în cele mai mari spitale. El are o influență repede asupra ori-cărei părți a corpului, și anume contra reumatismului, nervosității, podagrei, isias și asthma. Influența lui în unele casuri este așa de extraordinară, că și la boale mai învechite, dacă se întrebuințează și numai odată, înceată ori-ce durere.

Durerea de dinți și de cap înceată în 5 minute!

Prețul unei sticle, cu îndrumările de lipsă, este 1 coroană, calitate mai tare 2 coroane 40 fileri.

Deposit principal în Budapesta, la farmacia d-lui **Iosif Török**, Király-utca 12, și la dl Dr. A. Egger, Váci-körut 17, precum și în toate celelalte farmacii din capitală și provincie, și la producătorul

WIDDER GYULA

farmacist,
Sátoralja-Ujhely.
Comande din provincie se efectuesc (603) cu acurateță. 2—10
Deposit în Orăștie la dl **Iosif Graffius**, în Sibiu la **I. C. Molnár**, **Heinrich Gottlieb** și **E. Rumler**, în Szász-Sebes la **Ludwig Binder** și **W. Lederbilger**.

Moartea cloșanilor!

(Felix Immisch, Delitzsch)

este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloșani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă. (609) 1—5

Se capătă în pachete cu câte 30 cr. la farmacia: **N. Vlad** din Orăștie.

100—300 fl.

lunar poate să câștige, sigur și onest, fiecare persoană, de ori-ce poziție, locuească aceea ori-unde, fără de nici un risic și capital, prin *vinderea de hârtii de stat și losuri* permise prin lege.

Ofertele se se adreseze la: *Annoncen-Expedition, Julius Singer, Budapest IV Rostély utca 3, sub titlul „Leichter-Verdienst”.* (599) 4—6

HOTEL CENTRAL

Cel mai frumos și mai bine arangiat hotel din Orăștie, este „HOTEL CENTRAL”
Hotelul constă din 15 odăi, sală de prânzit, cafenea elegantă, dimpreună cu mai multe încăperi, cari sunt arangiate corêspunzător timpului modern.

Aci se întrunesc toți Românii din loc și provincie.

Prețuri moderate! Mâncări și beuturi excelente! Prețuri moderate!

Johann Melitska,

(606) hotelier. 2—3